broj **01 - 2014**

novi glas

Časopis Hrvatskoga akademskoga kluba

NOVI GLAS 12014

DAN MLADINE 2014

5.-7.9.2014. Koljnof/Kópháza

Petak:

JOLE Turbokrowodn, Zrinka & Ruben
What'sUpCi, TS Mješanci

Subota:

GUSTAFI Pinkica, Elektrikeri

www.danmladine.at

Bus:
info@hakovci.org
ime/selo/kada
tamo i najzad

kultur burgenland
Raiffeisen
Centra-Consult Mag. Tibor Jugovits
RADIOP
MladiK
Horvath
austrian health food
MK Dr. Milan Kornfeind
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes

SADRŽAJ & IMPRESUM

03 Uvodni članak

04 Program Dan mladine 2014

05 Jole

06 Gustafi

07 Elektrikeri

08 Turbokrowodn

10 Zrinka & Ruben

13 Koljnof

13 Pinkica

14 What'sUpci

14 Mješanci

15 Menzatest 2.0

17 30 ljet mladine manjin u Europi

24 Weißes Papier, Heureka #1, Probleme in Sicht!

27 Dan Sridnjoškolcev

novi glas

Vlasnik i izdavač
HAK. Hrvatski akademski klub
Schwindgasse 14 /4. 1040 Beč

Tel: 0043 (0)1 - 504 63 54
Fax: 0043 (0)1 - 504 63 54 9
E-mail: info@hakovci.org

Glavni urednik
Konstantin Vlašić
novi.glas@hakovci.org

Layout
Nikola Znaor

Korektura
Zrinka Kinda

Suradniki
Viktoria Wagner
Florian Wagner
Jan Diedrichsen
Nataša Sarić
Petar Mogyorósi
Florian Wagenknecht
Davor Frkat
Edi Maružin
Silvana Payrits
Andrea Egresits
Branko Zvonković
Maria Kornfeind

Tisak
Öko-Druck GmbH.
Stoob-Süd 32
A - 7344 Stoob

Ekspedit
Motivirani HAKleri

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes

UVODNE RIČI GLAVNOGA UREDNIKA NOVOGA GLASA

Draga čitateljica, dragi čitatelj!

Hvala, da si počeo čitati ov Novi glas! Da te pripravim na to, ča te ovde nutri čeka - uglavnom imamo dvi teme u našem prvom časopisu 2014.: Dan mladine i 30-ljetni jubilej MEN-a (Mladina europskih narodnosti/Jugend europäischer Volksgruppen) - neki od nas su još i sada, kad se ov časopis tiska, na seminaru MEN-a, u prelipom Ohridu u Makedoniji. Zapravo sam ja upravo sada u sobi i pišem ov uvod a drugi tancaju kolo s Vlahi i Romi.

Kot hardcore-fani znaju, je početkom septembra opet čas za Dan mladine - znači čas za lip vikend u nekom „snažnom" gradišćanskohrvatskom selu.
Ov put se vidimo u Koljnofu, a to od 5. do 7. septembra. „Zaguslat" ćedu nam velikaši kot Jole ili Gustafi, mladi i istodobno stari zeci kot Elektrikeri ili Turbokrowodn i newcomeri kot Zrinka Kinda (jačkarica Kacavide, i isto lektorica ovoga časopisa, s nje projektom skupa s Rubenom (znate – ta Ruben od Ruben Dimitri)).
Isto tako se jako veselim na lokal-matadore Koljnofa, kot su to What'sUpci ili Tamburaški sastav Mješanci. Za dobru zabav ćedu se - kot sumljivo čudakrat u zadnji ljeti - skrbiti Pinkica, ali to je, po mojem, dobar faktum.

Na ovom mjestu bi se kanio i veljek zahvaliti kod svih ljudi, ki su se zeli za organizaciju - pred svim su to naše kolegice i kolegi od društva MladiK (Mladi Koljnofci), ki su se jur jako trudili i ćedu se posebno ta vikend zato skrbiti, da bude sve bižalo kot po loju - „wie geschmiert". Dobrovoljan posao je nevjerojatno važan posao! To isto znaju moji HAKovci, kim se ne bi mogao u većoj dimenziji zahvaliti za sve te ure, ke smo smili skupa prebaviti, iskajući idealne grupe za naš festival. To, ča ovde vidite, na primjer na naslovnoj strani, ili na ostali strani ovoga časopisa, ili na t-shirti Dana mladine 2014, su sastavili grafičko oko i ruka Nikole Znaora. Lipa hvala i tebi, ki momentano kade na Braču sidiš, a nisi u nekom baru (ili ipak?) nego pri zadnjem koraku produkcije Novoga glasa.

Last i skoro least: MEN i njegov 30-ljetni rodjendan su isto velika tema ovoga izdanja. Europska vizija i svi zanimljivi ljudi iz drugih manjin su bili razlog, zač je HAK pred 30-imi ljeti suosnovao MEN. A to je isto i razlog, zač se mi zalažemo u tom društvu – tako su na primjer dvi HAKovke u djelatni grupa, a ja imam tu čast, da smim peljati jednu od tih grup. Ali već o tom „skupnom krovu" moreš štati u YEN-dijelu NG-a.

A sada least: Još je ljeto, ali već neće dugo durati dokle se svi opet smimo vrnuti k našoj izobrazbi – a to je već ili manje isto povezano sa študentskim jilom. Zato su si Viki i Flo Wagner po drugi put jur pogledali različne menze Beča i pisali o svojem doživljaju. Ča se mene tiče – ja preferiram menzu na Akademiji za umjetničku znanost. A da: Hvala svim, ki ste pomogli napuniti ov Novi glas! Vi ste zaistinu super.

Dobro račenje!

Konstantin

PROGRAM
DAN MLADINE 2014

Petak 5.9.2014.

15:00 Dičje otpodne / Kindernachmittag / Gyerekdélután
igrališće / Kinderspielplatz / játszótér

Školarice i školari iz sridnjega Gradišća se naticaju i zabavljaju na različni
Puno zabave je garantirano.
Schülerinnen und Schüler des mittleren Burgenlandes sind zu einem
Spielenachmittag eingeladen.
A várvidéki horvát iskolások szórakoznak és versenyeznek a különféle stációkon.

19:00 Otvaranje / Eröffnung / Megnyitó
škola / Schule / iskola
Oblikovanje: školski tamburaši / Umrahmung: Schul-Tamburica

21:00 Koncerti / Konzerte / Koncert
šator / Zelt / sátor
Mješanci / What'sUpci / Zrinka & Ruben / Jole / Turbokrowodn / DJ

Subota 6.9.2014.

12:00 Objed / Mittagessen / Ebéd
školski dvor / Schulhof / iskolaudvar
Gulaš za sve mlade, ki prenoćuju u DM-kempu.
Gulasch für alle, die im Dm-Camp übernachten.
Pörkölt minden DM táborlakónak.

14:00 „Pod skupnim krovom" - djelaonica / Workshop / Vita

16:00 Trgadbena povorka / Weinleseumzug / Szüreti felvonulás
Povorka će početi kod pruge prema Bujsi na koncu ulice Mira. Dojdite u kostimu!
Der Umzug beginnt beim Bahnübergang in Richtung Balf am Ende der Béke utca.
Kommt in Kostümen!
A felvonulás a balfi sineknél, a Béke utca végén kezdődik.
Gyertek jelmezben/maskarában!

21:00 Koncerti / Konzerte / Koncert
šator / Zelt /sátor
Pinkica / Gustafi / Elektrikeri

Nedilja 7.9.2014.

10:30 Sveta maša / Heilige Messe / Szentmise
šator / Zelt / sátor

oblikovanje / Gestaltung / Fellépők

12:00 Objed / Mittagessen / Ebéd

13:00 Folklorno otpodne / Folklorenachmittag / Folklórdélután

16:00 Novi Glasi / What´sUpci / Mješanci

Kemp će biti u školskoj dvorani.
Das Kemp wird in der Turnhalle der Schule sein.
A tábor az iskola tornatermében lesz.

Šator je uz restoran Tercija na Šopronskoj ulici.
Das Zelt wird neben dem Restaurant Tercija auf der Soproner Strasse sein.
A sátor a Tercia mellett a Soproni utca végén lesz.

DM
danmladine.at

Jole

Joško Čagalj, poznatiji pod imenom Jole, rodjen je 1972. ljeta u Heilbonnu u Nimškoj. Muzičku školu je počeo pohadjati s petimi ljeti, a osnovnu školu je pohadjao u Nimškoj do petoga razreda. Školovanje je nastavio u Zagvozdu. Dolaskom u sridnju školu se seli u Split, kade i dandanas još živi. Završio je sridnju tehničku školu – smjer elektrotehnika. Planirao je upisati/inskribirati svoju veliku ljubav, studij psihologije, ali shvatio je da kani svirati i biti jačkar.

Od 1988. ljeta je počeo nastupati u različni splitski klubi kot showman zabavljajući publiku. Nekoliko puti vokalno prati poznata glazbena imena kao Tedija Spalata, Dražena Zečića i Vinka Cocu. Na jednom od tih mnogobrojnih nastupov zapazi ga poznati hrvatski hitmaker Tonči Huljić i rodi se plodna suradnja, ka dura do dandanas. Jole na festivalu Melodije Hrvatskog Jadrana 1998. ljeta nastupa s Huljićevom jačkom „Duša od papira", ka postaje veliki hit i mu otvori vrata u svit muzike.

Jur dojduće ljeto izajde prvi Jolin CD „Jednina i množina" s jačkami napisanimi od Huljića. CD dostigne zaistinu zavidnu (n.: beneidenswert) tiražu i sadržava jačke kotno „Jednina i množina", „Nosi mi se bijela boja", „Zove zove jole jole", „Gavrani", kot i obradu velikoga Oliverovog hita „Meni trebaš ti". 2000. ljeta na festivalu Melodije Hrvatskog Jadrana promovira novi singl „Plemenita roda", najavljujući tako i svoj drugi CD s imenom „Sve su žene lijepe", ki je izašao 2001. ljeta. Veliki hiti s toga CD-a su bili „Gdje bi htjela", „Mravi", „Mjesečina". 2002. ljeta nastupa na tri festivali, a na Mostarskom festivalu nastupa s pjesmom „Suza Gospina", s kom i dobene, i osvaja prvu nagradu publike i nagradu „Zlatno sunce Mostara". 2003. ljeta Jole nastupa na Hrvatskom radijskom festivalu u duetu s poznatom Magazinovom pjevačicom Jelenom Rozgom s jačkom „Par koraka", a isto ljeto na Runjićevom festivalu izvodi simpatičnu dalmatinsku zezalicu (gh.: šalnu jačku) „Tovar".

Sva ova ljeta Jolu držu za najboljega zabavljača u Hrvatskoj glazbi pak čuda puti skupa sa svojim bandom razveseli svetačnosti i fešte najvećih hrvatskih tvrtki. Poznat je i po tom, da gustokrat nastupa kao glazbeni gost na veselji hrvatskih poznatih sportašev, človik ki si igra na maskenbali, ribarski fešta i spodobno. Za njega je jedna od najnezaboravnijih stvari u žitku turneja za hrvatske iseljenike po SAD-u, Kanadi, i Australiji.

Diskografija:

1999.: Jednina i množina
2001.: Sve su žene lijepe
2004.: Otključano!
2005.: Retrorama
2007.: Zlatna kolekcija
2009.: Odijelo

Izvori: *http://www.hdu-toplista.com/index.php?what=izvodjacie&w=biographye&id=78*
http://hr.wikipedia.org/wiki/Jo%C5%A-1ko_%C4%8Cagalj_Jole

http://www.youtube.com/watch?v=i0G-6MlNpijw

Maria Kornfeind

Gustafi

Grupa Gustafi nastala je krajem 1980. u malom gradiću Vodnjanu u Istri iz jedne amaterske scenske skupine sklonoj performansima i pod nazivom *Gustaph y njegovi dobri duhovi* održala prvi nastup koji je imao za biti i jedini, no eto- nedokučivi (gh: nepredvidljivi) su putevi Gospodnji – band postoji još i danas i funkcionira besprijekorno.
Članovi Čedomir Mošnja i Edi Maružin 33 godine sviraju zajedno, iza sebe imaju jedanaest albuma, uskoro i dvanaesti i preko 2.500 nastupa. Dvojica preostalih početnih članova Livio Morosin i Igor Arih napuštaju band, Igor ostaje vanjski suradnik, dok je Vlado Maružin bend napustio lanjske godine i uplovio u profesorske vode, a kroz grupu je odonda prodefiliralo mnoštvo glazbenika, preko 60.
U početku eksperimentalni punk rock, kasnije zamjenjuju utjecaji istarske etno glazbe, kao i ostale svjetske etnoworld scene iz čega se stvorio osebujni zvuk Gustafa po kojem su i sada poznati. Mješavinom svega što su slušali i čuli (od bluesa, rocka, countryja, texmexa, cajuna, keltske glazbe, balkanske tradicionalne glazbe, židovske klezmer muzike, ruskoukrajinskih veselica, sve do ortodoksne istarske kante) stvorili su jedan zarazni sublimat koji osvaja ljude gdje god dođu, od Portugala, Španjolske, Švicarske, Italije, Francuske, Austrije, Izraela do Brazila.

Puni ritma, emocija, energije i pozitive stvorili su si prijatelje i ljubitelje svugdje. Svirali su i sviraju gdje ih pozovu, od svadbi i konoba, oštarija (gh: krčmov), barova, klubova, do velikih koncertnih i sportskih dvorana i festivala po cijeloj Hrvatskoj, a sve više i po Europi.
Krajem 2013. odradili su i turneju po Cabo Verde. Obljubljeni koliko kod kritike, toliko i kod publike, studijski album „FF“ kojeg su izdali 2006. dobio je Porina za najbolji rock album. Album Chupacabra izdali su 2009., a ove godine i jedanaesti album pod nazivom „Kanibalkanska“, koji je nominiran za Porina u dvije kategorije. Planiraju uskoro izdati i dvanaesti live album „Štala“ (CD i DVD uživo).
Sadašnju postavu koja nikad nije fiksna, čine Edi Maružin, autor tekstova i glazbe, pjevač i gitarista, Čedomir Mošnja – bubanj, Jimi Grgić – gitara, Martin Šikman - bas, Boris Mohorić – truba i vokal, Edin Pecman – klavijature i harmonika, Romano Hantih – tuba, te Gianluca Antonini – trombon, a lani im se pridružuju i atraktivna pjevačica i plesačica Sara Quieroz , te brazilski percusionist Emmanoele da Silva.
S veseljem kreću u nove pohode, u nove svirke popularno zvane „Štala“

Diskografija:
1986. LP „V“
1994. MC i CD „Tutofato“
1995. MC i CD „Zarad tebe“
1997. MC i CD „Sentimiento Muto“
1999. MC i CD „Vraćamo se odmah“
2002. MC i CD „Na minimumu“
2004. CD „Gust of“
2005. CD i DVD „Tampon, vol I“
2007. CD „F.F.“
2009. CD „Chupacabra“
2012. CD „Kanibalkanska“

Youtube link: http://www.youtube.com/watch?v=Fj9cQg_AGHw&list=PL7F7EDFC624820733

Edi Maružin

Elektrikeri

Elektriki-WHO?

Pitamo se: Ča se je s Elektrikeri stalo? U internetu se već ne more najti čuda o nji. Su imali nesriću pri djelu, «Arbeitsunfall», kad su popravljali svitlo ili bas-pojačalo?

Mini-intervju:
Marco (pjevač Elektrikerov mi se ne javlja na telefon); uru kasnije dostanem SMS:

Marco: *«Stari, ja san grod londal Rimi, prosim te nazovi moje kolege s banda ;-)»*

Konsti: *«Ah. Dobro. Samo jedno pitanje: Je moguće, da će ovo biti zadnji nastup Elektrikerov?»*

Marco: *«Kod Elektrikerov je sve moguće, ništ se neće sigurno stati, samo jedno morem garantirati, naime to, da ćemo na Danu mladine ta «hitn Koljnofi komplet außanond“ zeti! HAHA“*

Plava pamet – tekst:

Čuje se od svih stran
Svi tudjinci iz domovine van

Djelat –da; ali živit – ne.
Ako ča kaniš, krpaj se!

Ref: Ako tebi rubac dobro stoji,
onda se H.C. od tebe boji!

Ako tebi rubac dobro stoji,
onda se H.C. od tebe boji!

Stranci su nam tema pri svakom izboru
Domom s njimi, vidimo se na odmoru

.... puno, pamet prazna,
domovina nam je važna
to ča mi ne razumimo
to ne pravamo
to ne pravamo!

Ref: Ako tebi rubac dobro stoji,
onda se H.C. od tebe boji!

Marco: «Kod Elektrikerov je sve moguće, ništ se neće sigurno stati, samo jedno morem garantirati, naime to, da ćemo na Danu mladine ta «hitn Koljnofi komplet außanond“ zeti!“

Turbokrowodn

Top-secret-Turbokrowodn-rallye u Frakanavi

Sad su jur ljeto dan stariji naši Turbofolk-hateri ili Turborock-ljubitelji. Kot jur pred nastupom na zadnjemu Danu mladine u Bandolu, su Turbokrowodn i ov put nekoliko dan pred dogodjajem u Koljnofu u študiju i snimaju nove jačke i da bi zgotovili one, ke još nisu završili.

Hrvatske novine su koč pisale, da su Turbokrowodn čisti cover-band. To štima. Turbokrowodn coveraju jačke, ke si je izmislio njev pjevač Mario Gregorich (alias Fly). U intervjuu (vidi drugi članak) Fly razlaže, da mu dojde prlje mužika na pamet, a stoprv kasnije tekst za jačku. Ali nažalost ima Flyova kreativnost granice (znamda zbog starosti)...ali protiv te blokade pri komponiranju (Musik-Schreibblockade) su drugi člani grupe našli jednu alternativnu medikaciju, homeopatsku i brutalnu metodu liječenja.
Oni ga kidnapiraju, mu navliču vrićicu prik glave, ka se drugačije upotribljava za krumpire, i se vozu high-speedom (turbo!) kroz loze okolo Frakanave – postoji naime top secret Turbokrowodn rallye-poljski put. Po dvadeseti runda u kolobaru (koč-toč jur po devetnaesti) se zavezu u drivo i najednoč zgine Flyova blokada kreativnosti i on se opet najde u fazi turbo-flow-a, kade mu jedna dobra ideja za drugom dojde za jačku. Ali nažalost mu već po toliko kolobarov pamet ne funkcionira dost dobro i on ne more memorizirati te genijalne song-ideje, ke mu dojdu na misli. Hvala Bogu je i Justin jedan od kidnaperov, ki ima pamet kot nijedan drugi na ovom svitu (znamda zbog zanimljive vrsti krvi, ka mu curi kroz glavu – tako kako pol-kineski, frtalj-gradišćanskohrvatski, frtalj-ugarski miks). On si zapameti sve melodije i akorde i automatično zna, ka nota je to, ki interval i ki crazy sept-akord. Tu rijetku scenu turbo-rallye-flow-a je Ruben Gludovacz kamerom ulovio. Po foto-shootingu su išli Turbokrowodn piše u pinknoise-študio u Kršljon, da se pripravu za svoj nastup na Danu mladine. Mi smo (opet jednoč) znatiželjni.

Turbokrowod je:
Mario (McFly) Gregorich
Kidnaperi su: Flo Pauer (gitara), Michael Schreiber (bubanj), Thomas Kröpfl (bas), Justin Ramon Kodnar (keys)

Konstantin Vlašić

15 pitanj na McFlya

1. *Zač bi dao svoj zadnji groš?*
2. *Tri stvari, ke bi si na otok sobom zeo?*
3. *Ča je najvažnija razlika med mužem i ženom?*
4. *Ča si kanio nastati kot dite?*
5. *S kim bi kanio jednoč vičerati?*
6. *Kade si prebavio svoj zadnji odmor?*
7. *Bijelo ili črljeno, špricer ili osminka?*
8. *Vjeruješ li u zvijezde (astrologiju)?*
9. *Kade moremo tebe strefiti subotu u deveti?*
10. *Ča te je naučila «Stara Škola»?*
11. *Kada će uistinu izajti Turbokrowodn-album?*
12. *Ako pišeš novu jačku - ča je prlje ovde: muzika ili tekst?*
13. *Znamo, da isto igraš u austropop-cover-formaciji «3er-Mischung». Si i ti narodni rocknroller kot Andreas Gabalier?*
14. *Frakanava ili Frakanauva?*
15. *Ča je ovo zapravo za «gajl» kipic?*

---

1. Za Deloreana, da morem konačno putovati kroz vrime – „zeitreisat“
2. Klavir, vankuš pak Justina
3. Žena brunda (zato) muž pije – zato neka nek dalje brunda.
4. Arhitekt – nisam si mogao tu želju ispuniti.
5. Brian May (gitarist Queena) – On je simpatičan i jako spametan človik i jako dobar muzičar i kompozitor – netipično za rock-stare! :)
6. U Makarskoj 2012., pol Boništofa je bilo onde.
7. Ako je bijelo, onda špricer, ako črljeno, onda osminku.
8. Ne, samo u „Zvijezdu“, ka se zove Rafi.
9. To je različno, u ljeti gvišno kade na pozornici, drugdar u Kugi ili u mojem domaćem študiju u Frakanavi, većkrat i u „Csardi“.
10. Jačiti „Ružu Hrvatsku“ :) – Ne kanim niti jednu minutu „missat“ – Stara Škola je bila dobra škola za mene. Naučio sam se čuda.
11. Ako nam gdo 100.000 eurov sponzra, ćemo jur na Danu mladine moći prezentirati! :) Bez šale, ufamo se koncu ljeta, ne morem ali točno reći – najkasnije u protuliću 2015.
    Važno je, da će dojti van!!
12. Muzika na svaki način, nisam jako kreativan tekstopisac, nego već kompozitor. To je i uzrok, zač upotribavljam dost narodnih tekstov. Ipak koč-toč i sam ča napišem ili prepišem – dao sam se na primjer inspirirati od jedne Miloradićeve pjesme: iz pjesme „Tantalus“ je konačno nastala treta i četvrta kitica naše jačke „Sliva“ (Hvala mojoj sestri Karin za vruć tip!) – i tako sam pisao dalje i zgotovio jačku. Ako sam inspiriran, ide sve jako brzo!

13. Da, ali na drugi način. Naša muzika je autentičnija, ar si igramo pravi rock – (kad zaistinu igramo rock) i „folk“ (kad upotribljavamo narodne texte). Gabalier piše šlagere, ke stavlja u malo „tvrdji“ muzički kostim. Ljudem se vidi i neka mu bude „frgunano“. Mislim ipak, da ide onde već za „show“ pak za kožne hlače - „Lederhosne“ nek za muziku. Pravi narodni rocknroller je ali za mene Hubert von Goisern pak pravoda Bruji ili Attwenger. Ali svakomu svoje!
14. Frakanava – ipak smo gizdavi na nas „au“ jer Frakanauci smo! :)
15. Tel Aviv Beach, 2004. Ne bavim se fotografiranjem, ipak mi se je ov kipic ugodao!

Zrinka & Ruben

FB-intervju

8/6, 9:06in the evenin‘
Konstantin Milena Vlasich

Ćemo početi?

8/6, 9:06 in the evenin‘
Zrinkeks Kinda

More

Konstantin Milena Vlasich Kade si ti sad zapravo, kad smo se na to ujedinali, da ćemo ov intervju načinjiti prik facebooka?

Zrinkeks Kinda : Ja sam sada u Hrvatskoj, točnije u selu mojega tate, u Bibinju. A sidim kod mojega striče u vrtu, ar on ima high speed internet. Uprav mi moj mali rodjak kani laptop kraj zeti.... tako je sladak.

Konstantin Milena Vlasich Reci mu, da pišeš sa svojim sweetheartom iz Austrije!

Zrinkeks Kinda Hehe, on je stoprv 16 misec star...sve ča sviti, ga zanima.

Konstantin Milena Vlasich I kako mu se vidi godina? Curi u Bibinju isto tako jako kot u ostaloj Hrvatskoj zadnje dane? Barem sam ja na mojem kratkom odmoru u Istri imao svaki dan godinu.

Zrinkeks Kinda Ja sam ovde jur prik trih tajedan dugo i nažalost moram reći, da je zaistinu jako čuda curilo. Od nedilje imamo konačno odlično vrime, i domaći stari ljudi velu, da će biti zato 8. i 9. misec jako vruć...no ufajmo se... ali da, imali smo još i pijavicu u okolici (wirbelsturm).

Konstantin Milena Vlasich Ča je razlika med žitkom blizu Zadra i tim u Boništofu?

Zrinkeks Kinda No za mene nij velike razlike. U Gradišću imam dobro društvo a isto tako i ovde. U Bibinju se jutro (oko 11:30) stanem, ručujem i onda idem na kavicu s prijateljicom. Mama najvećim dijelom kuha....jipiii, ja ne moram - ali pomoći joj ipak svenek moramo krumpire ubiliti, kapulu (luk) očistiti.... ali ja bi opisala moj žitak ovde kot i vikend u Boništofu: djelati - učiti - jačiti si (ovde si već klapske jačke jačimo) - pojti na kupanje - kuhati (muru) - čistiti (isto muru)... i sve ča običnom žitku pripada.

Konstantin Milena Vlasich Ako ovo sad matematično interpretiram: (Bibnje = Boništof) > Beč. :)

Zrinkeks Kinda Hehe, daaaaaaaaaa! Ali i Beč ima jako lipe strani. Najbolja je ta kombinacija BBB – Bibinje-Boništof-Beč.

Konstantin Milena Vlasich U kom okviru jačiš u Bibinju? Samo u prijatelskom/obiteljskom društvu?

Zrinkeks Kinda Da, do sada još nisam nastupila u Bibinju. Ali moje družice i ja se čuda puti skupa sjedemo i si jačimo kot i ženske klape...a to sve prez pritiska.... ovde imam lazno da si jačim, prez da si moram misliti „sam si sad „schief“/krivo jačila...?“ A i tata navečer raspoka rado gitaru.

Konstantin Milena Vlasich Haha…BBB je dobro. Znamda bi morao koč dojti kod vas mimo!!

Zrinkeks Kinda Da i da! Jur je bilo čuda ljudi ovde od Boristofcev, pol Kacavide, ja bi skoro rekla pol Boništofa. :)

Konstantin Milena Vlasich Haha…drugo ljeto moram. Mislim, ov misec se već ne ide van. Ako ostanemo kod muzike: Ne znam, je li imam pravo, ali meni se čini, da si ti dost kasno počela jačiti u javnosti? (Na primjer u prispodobi s tvojom sestrom).

Zrinkeks Kinda I da i ne... kod prvoga nastupa Kacavide sam imala 18 ljet. Moja sestra je bila mladja. Vidim kako je to lipo kad se dica jur u mladosti uču biti prezentni na pozornici... ovo ljeto sam vidila Grajam i jako me je presenetilo, da su ta dica bila tako hrabra! Ja ne znam je li bi to ja bila mogla u toj starosti. Na drugu stran se ne smi izgubiti zadovoljstvo pri jačenju, a čuda puti se muzičari onda jako potrudu, a ako ne dostignu to, ča su kanili, su tužni i potučeni i zgubu to zadovoljstvo.

Konstantin Milena Vlasich Si ti zapravo od ditinjstva jačila (za sebe / doma)? I si se naučila jačiti samo kroz jačenje uz CD u CD-playeru? Si ti jur koč izgubila to zadovoljstvo?

Zrinkeks Kinda Mi smo si svenek jako čuda doma jačili. Kroz to, da je moj tata muzičar i u svojoj mladosti peljao nekoliko sastavov, kod nas nij bilo Božića prez jačenja! A i mama si jako rado jači, tako da nij bilo tiho u našem stanu.

Konstantin Milena Vlasich Moj tata je koč na Božić raspokao gajde i zaigrao „Tiha noć“…ako se dobro spominjam!

Zrinkeks Kinda Zapravo još nigdar nisam zgubila zadovoljstvo na jačenju, ali koč-toč sam bila frustrirana, kad nij sve tako funkcioniralo kot sam si to ja predstavila....ja sam jako tvrdoglava osoba *gg* hehe...mi si na Božić i rock jačke, a lani smo sidili s ipadom ar nismo znali tekste „es lebe das internet“.

Konstantin Milena Vlasich Nažalost ne znamo kamo su te gajde zašle... haha.

Zrinkeks Kinda Znamda Scarlet... ta kucak je mali, ali oho.

Konstantin Milena Vlasich Oh Bože. Ufam se, da je ona nij zakopala kade u vrtu ili još i pojila... na svaki način...

Zrinkeks Kinda Haha...who knows..

Konstantin Milena Vlasich Sad na Danu mladine nećes nastupati s Kacavidom, nego u manjoj formaciji (skupa s Rubenom i XXX?). Kako je do toga došlo?

Zrinkeks Kinda Ruben da, ...hmmm... treti je još top secret!!!

Konstantin Milena Vlasich Ok. Ipak. Kako je do toga došlo?…. kot član Kacavide, ka je u zadnji miseci malo neaktivna, mislim si, da je škoda ako ne bi na drugi način draga Zrinka došla do muzike!

Zrinkeks Kinda U zadnjem ljetu sam napisala nekoliko jačak. Zbog premalo vrimena nažalost nij došlo do toga, da te jačke zavježbamo s Kacavidom. A onda sam imala malu fazu frustracije. Nisam kanila siditi doma. Napravila sam si sama deadline, fiksirala sam solo nastup u Kugi... no bum**!** Kad sam vidila moje ime u programu, mi je bilo čemerno. Ča sam to stvorila? Mr sam imala jur jačke skoro gotovo...ali nek SKOROOO. Čuda puti sam imala jednu melodiju u glavi, ku ali nisam mogla igrati, jer ipak.... nisam tako dobra gitaristica kao konsti :*** no, onda sam pitala Rubena, je li bi kanio nastupiti s manom...

Konstantin Milena Vlasich Hvala! =)

Zrinkeks Kinda Pokazala sam Rubenu jačke i njemu se je „fuj taugalo“! Puha... olakšanje. Još smo se dva pute probali kod njega na kauču... jačila sam mu to, ča sam si bila predstavila i on je to veljek tako preuzeo...skupa smo onda još finalizirali i poboljšali jačke i gotovo.

Konstantin Milena Vlasich Je to jako velika razlika med solo nastupom i nastupom u grupi kot je Kacavida? I onde ste vi dvi sestre elemenat, ki povezuje glazbu s publikom.

Zrinkeks Kinda Da, to je velika razlika! Solo nastup je „TI“...ako načinjiš falingu si ti kriv, a onda već ne moreš reći to je bio bubnjar ili bas ili gitara....ti se već ne moreš shraniti za bandom. Za mene je to bio jako velik korak i hvala Bogu me je publika dobro primila, ar drugačije ovo ne bi ponovila.

Konstantin Milena Vlasich Ali nisi ti bila u sličnoj situaciji pri Kuginom Hair-mjuziklu? I tote si imala jednu jačku samo za se…a nij to bilo samo jačenje nego i gluma! (*na geeeh…sad se je muha utopila u mojemu vinu)

Zrinkeks Kinda I da i ne. I Hairy tale je bio jako velik izazov...ali tu jačku, ku sam tote interpretirala, nisam ja napisala. Jačke, ke sam jačila na nastupu u Kugi, sam ja napisala...ipak sam se i bojala da se ljudem neće viditi, ča sam napisala (geilooooo! Moj dida upravo veli...zrinka, je li se noćom gasi internet? haha) ali kroz Hairy tale sam vidila i da rado glumim... ufam se, da ću to moći opet jednoč djelati.

Konstantin Milena Vlasich Razumim (sad mislim, da nikada neću solo nastupiti)

Zrinkeks Kinda (znamda nisi takov posranko, hosenscheißer, kot ja :P)

Konstantin Milena Vlasich haha…ili veći!

Zrinkeks Kinda (geh... ćemo viditi ča ćeš ti s 23/24 ljeti načinjiti...WELTHERRSCHAFT??? hehe)

Konstantin Milena Vlasich **„**Wir driften ab...“ Da polako završimo: Ti si sad na slavistiki - ali ne bi bila isto mogućnost, da se ti najdeš u nekom studiju opet, ki podupira tvoju muzikalnost?

Zrinkeks Kinda Da, o tomu sam jur čuda premišljavala.... ja neću zapriti ta vrata... ali, hmmm... ćemo viditi. Još se moram čuda naučiti. Kad vidim druge jačkare, si svenek mislim... wow, kako to ti nek moru...

Konstantin Milena Vlasich Ako bi imao tvoj glas, bi si isto premislio. Prlje nek smiš dati dalje high-speed-internet komu drugomu… Ti si jur čuda puti bila na Danu mladine: Ča ti se vidi? I ča ti se ne vidi?

Zrinkeks Kinda Na svaki način je lipo imati prijatelje i dobre muzičare uz sebe. Tako sam se uz suradnju s npr. Rubenom isto čuda naučila.
Haha, hvala :*** DAN MLADINEEEE: vidi mi se, da se jednoč u ljetu svi strefimo. Svaki si zame lazno za ta festival. Svi smo dobre volje i tri dane dugo uz prijatelje i dobru muziku. Ča mi se ne vidi je to, da se je nažalost kroz ljeta zgubio znanstveni dio toga festivala. Ljudi

idu navečer na fešte a DM-diskusije je već ne interesiraju ili ako moram naručiti po nimšku pilo, ar me ta na šanku ne razumi.

Konstantin Milena Vlasich Tote imaš nažalost i pravo (u neki slučaji). Kad ćeš dojti ponajzad u Austriju, dan pred nastupom?

Zrinkeks Kinda Da, ja se ufam da će se to poboljšati u budućnosti....barem diskusije. Ja još znam kako se je prlje začelo na diskusija i skoro svadjati...to su bile žive diskusije.

Konstantin Milena Vlasich Ov put će biti diskusija - ali format (kot i ov intervju) drugačiji… s već mogućnosti za diozimanje svakoga pojedinoga.

Zrinkeks Kinda Haha, ne. Ovde sam još do bibinjskoga kiritofa...potom, znači 20. 8., se vozim najzad u Gradišće, ar držim hrvatski tečaj u Željeznu, a i kanim se još dobro pripraviti za nastup na Danu mladine.

Jipiii je, super! To me veseli! Ajo...a od septembra držim hrvatski tečaj petkom navečer u Kugi ...NUTE SE NAJAVITI! *schleichwerbung*

Konstantin Milena Vlasich NAJAVITE SE! Dakle, Zrinka.

Zrinkeks Kinda Točno! Najaviti!!

Konstantin Milena Vlasich Lip večer i lip odmor još.

Zrinkeks Kinda Da, Konsti. Hvala!

Konstantin Milena Vlasich Vidimo se najkašnije u VB-u.

8/6, 10:03in the evenin'
Zrinkeks Kinda

I tebi još lipo ljeto! Vidimo se Borištofi... odnosno Koljnofiiiii KONAC

8/6, 10:04in the evenin'
Konstantin Milena Vlasich
The End.

- TANCAJ –
Text: Zrinka Kinda
Muzika: Zrinka Kinda, Ruben Dimitri

1.kitica
muzika je odlična
super mi je zabava
svi na noga, nek ne ti
sidiš sam na stolici
gledaš kako gibam se
kako tancam prez tebe

2.kitica
zač ne kaniš tancati?
se znamda sramuješ ti?
vidiš drugi giblju se
uživaju prez tebe
zamudit ćeš priliku
da tancaš uz muziku

bridge
a ja velim heeee

ref
tancaj, tancaj črni kos
"ne znam tancat ar sam bos "
jebi dretvu i smole
ti ne pravaš postole.

tancaj, tancaj, tancaj, tancaj

3.kitica
u oči ti gledam ja
diboka simpatija
staneš se ti polako
tijelo giblješ odlično
svi na noga, sad i ti
skupa tancamo sad mi

youtube: sloboda: http://www.youtube.com/watch?v=aU0I9SHPJyQ

- SLOBODA –
Tekst: Zrinka Kinda
Muzika: Zrinka Kinda, Ruben Dimitri

1.kitica
kao leptir u zraku si
ne morem te uloviti
kao riba u vodi ti
pluješ u dibini
kao tulipan u travi
svenek cvateš lipo ti
kad te vržem u vazu
zgubiš svoju lipotu

bridge I
ulovit te ne smimo
sloboda je točno to,
ča te načinja posebno.

ref
tvoja je sloboda
nigdor te ulovit ne zna
tvoja je sloboda
tvoje su nebo i krila
nebo i krila

2.kitica
kao ribica u vodi
pluješ svagdir sama ti
a tužna u akvariju
pluješ ti nek u krugu
slobodna destinacija
kao ptica iz zraka
u kavezu zatvorena
ti bi dušu spustila

bridge II
nebo i krila
nebo i krila
nebo i krila
tvoje su nebo i krila
raširi svoja krila

youtube sloboda: http://www.youtube.com/watch?v=aU0I9SHPJyQ

KOLJNOF

Domaćini Dana mladine, MladiK - Mladi Koljnofci

U MladiKu su svi oni mladi ljudi, ki kanu za vlašće selo ča načinjiti. Kanimo biti svakomu na pomoć, da si najde sebe, svoje mjesto i svoj identitet u društvu. Kroz različne programe se upoznajemo i učimo, doživljavamo život. MladiK je to društvo mladih Koljnofcev, u kom jedan drugomu pomaže, u kom mladina rado djela za druge i poštuje mišljenje drugih.

Važna nam je naša tradicija, naša kultura. Uz adventsko „Nažiganje svić" priredjujemo i sudjelujemo pri organizaciji drugih koljnofskih priredab, na primjer pri Mesopusnoj fešti, Majuškom veselju, Trgadbenoj fešti, itd. ...

Kada je nastala Ugarska dio velike europske zajednice, kad smo mi svi gradišćanski Hrvati došli pod skupni krov, je u neki mladi Koljnofci zrejala želja, da se ča novoga stvori. 2005. ljeta utemeljilo se je društvo mladih pod imenom MladiK i počeli smo motivirati mladinu, da bi postala aktivna u selu.
Kroz skoro desetljetno postojanje društva se je mladina minjala, stalno se pomladjivala i svenek skupadošla, da skupno ča na noge postavi.

Ovo ljeto smimo mi mladi po prvi put organizirati Dan mladine, ar ončas, po padu Željeznoga zastora, 1990. ljeta, nije bilo „organizirane" mladine u selu.
Prvi Dan mladine izvan austrijanske granice su organizirali današnje koljnofske stare majke i stari oci. Prošla je jedna generacija a Koljnof se je aklimatizirao po komunizmu na novu, mirnu eru.

Pinkica

Grupa Pinkica iz južnoga Gradišća iz Ugarske, točnije iz Petrovog Sela, osnovana je davnoga 1996. ljeta kot nova formacija bogate petroviske muzičke tradicije. Od početka su člani Robert Harangozo, Petar Harangozo, Mikloš Temmel, Albert Hamdler i Rajmund Filipovits, a od 2011. ljeta su se pridružili Sabina Balogh, Dušan Timar i gost svirač Szabolcs Nemeth. Dugoljetno skupno muziciranje na skoro svakoj većoj pozornici ne samo u cijelom Gradišću, nego i u Hrvatskoj, Nimškoj, Italiji i naravno u svakoj regiji Ugarske, kade živu Hrvati, su dokaz da je Pinkica poželjna za dobre, glasne zabave do rane zore… :)

Sabina Balogh- vokal
Rajmund Filipovits- vokal, gitara, tambura
Mikloš Temmel- gitara, vokal
Dušan Timar/ Albert Handler- bas, vokal
Robert Harangozo- keyboard, vokal
Petar Harangozo- bubanj
Szabolcs Nemeth- udaraljke

What'sUpCi

Ime benda:
Pokidob ima hrvatski jezik tri narječja, štokavci, kajkavci i čakavci, sviramo pjesme u svi narječji. A zibrali smo si ime What'sUpCi, jer sviramo uz hrvatske pjesme i engleske.
Kotrigi i instrumenti: Andrea Egresits prima, Mónika Neubauer 1. i 2. brač, Mihály Halász bugarija / gitara, László Szabó harmonika/ sintizator, Luka Payrits, berde
Kotrigi po starosti: Otprilike 22 ljeta.
Način sviranja: Sviramo, jer nam je hobi i da se dobro ćutimo!
Stil: Folk-rock.
Repertoar: Popularne stare i nove engleske i hrvatske pjesme.
Jezik jačenja: Engleski i hrvatski, a kanimo se naučiti i ugarske pjesme.
Prvi nastup i osnivanje: 10. novembra 2013. na folklornom otpodnevu u Koljnofu, a bend se je osnovao jedan misec prlje, 1.oktobra.
Razlog: Kanimo svirati, biti skupa i ča novo pokazati u glazbenoj sceni.
Probe: Koliko nam vrime dopusti, toliko probamo. Svaki tajedan barem jednoč, ili svaki drugi tajedan, odvisi od toga kako si moremo organizirati skupni sastanak da svakomu paše. To nije lako, kad med kotrigi ki-ta djela, ki-ta se studira, a ki-ta pohadja sridnju školu.
Bliži cilj: Želja nam je, da nas upoznaju na čim već mjestov, a i zvana Ugarske.
Daljnji cilj: Volili bi imati puno nastupov i da se svenek dobro ćutimo skupa, prilikom svirke, probe itd.
Ča **je ta moć, ka vas skupadrži u sviranju:** Najvažnije je to, da smo počeli svirati u ovom bendu kot prijatelji i svi imamo isti cilj.

Peljač: Mihály Halász.

Kontakt-adresa: facebook–What'sUpCi.

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=qw-c6lWdaSg

Andrea Egresits

Mješanci

Tamburaški sastav Mješanci iz Koljnofa postoji od kolovoza 2013. ljeta. Igramo si različne stile glazbe, od tamburaške do POP pjesme. U našem sastavu sviraju tri divojke i tri dičaki, ča je u tamburaški sastavi posebna kombinacija. Imamo nastupe u Ugarskoj, u Austriji i ljetos smo si igrali i na hrvatskoj rivijeri. Planiramo snimiti CD do konca ovoga ljeta. Kanimo proširiti svoj repertoar, da bi mogli ispuniti sve želje naših slušateljev.

Člani sastava su:
Ildiko Korlath- prvi brač
Dora Grubits-drugi brač
Silvana Payrits - bugarija i vokal
Zoltan Korlath- bisernica
Krisztian Kreitz- drugi brač
Ivan Volgyi- berde

Silvana Payrits

http://m.youtube.com/watch?v=v4meA2G-lifw

http://m.youtube.com/watch?v=Qx28qCL-hUEg

http://m.youtube.com/watch?v=ZljOICuT-G7k

MENZA-TEST

Veliko menza-ispitivanje 2.0 (Veliki menza-test 2.0)

U prvom dijelu velikoga menza-ispitivanja smo vam predstavili najveće i najpoznatije bečanske menze, menzu u NIG-u i menzu Tehničkoga sveučilišća, kot i jedan poznati lokal na Naschmarktu i mali bio-lokal blizu staroga AKH-a. Ali Beč je velik grad i ima čuda već mogućnosti, kade se more dobro i lakocjeno jisti (pred svim: bolje nego u NIG-menzi, ka nije poznata za dobro jilo i nije imala dobar stav u prvom menza-testu). Tako smo se odlučili nastaviti ov test. I ov put imamo tri prave menze – WU-menza je čisto nova, AAI-menza i menza u Akademiji za umjetničku znanost su stare i manje, ali ipak poznate i etablirane u študentskoj sceni - i jedna alternativa, ka je ipak lakocjena, naime Salon Wichtig blizu Tehničkoga sveučilišća.

WU-Menza
Menza na novom arealu Ekonomskoga sveučilišća je sigurno najmodernija menza svih javnih sveučilišć u Austriji. Ova menza ima novoga vlasnika, naime Eurogast. Namještaj spominje na jedan restoran poduzeća Vapiano. Študenti Ekonomskoga sveučilišća plaćaju jilo i pilo sa študentskom karticom. Svi drugi moraju ponajpr platiti jilo na kasi i se s tim «outaju», da su, na primjer, ispitivači menze.

Študentu se nudi osam različitih vrstov menija. Svaki meni se mora naručiti na drugom šalteru. Dva meniji su takozvani eco-meniji (oko 4,50€ - 5€) i uključuju supu, glavno jilo, salatu i malo piće. Dodatno se nudu svaki dan i pizze, pasta, salate i internacionalni specijaliteti. Ovi meniji su malo draži (oko 5€ - 6€). Na bufetu za kavu se nudu pecivo i mali snacki.

Ispitali smo za vas jedan eco-meni i jedan internacionalni meni.

Eco-meni: Supa od lećov, palačinke sa špinatom, salata od krumpirov i jedna mala limenka Coca Cole. Porcija je bila dost velika, tako da se od menija za 4,50 € dobro more najisti. Ali i kvalitet je jako dobar, iako bi, na primjer, zelena salata bolje harmonirala s palačinkom sa špinatom nego krumpirova salata. Internacionalni meni: Beef Sambal. Jilo je bilo dobro začinjeno. Meso se je peklo pred očima ispitivača, riža je bila u moji očima prezrnasta. Ipak se mora reći, da se je dobro računilo.

Menza u Akademiji za umjetničku znanost
Menza u Akademiji za umjetničku znanost je bila druga menza, ku smo poiskali. U prispodobi k novoj zgradi prve menze ima zgrada Akademije veliku arhitektonsku vrednost, ali mora se hitno obnoviti.

Peljač menze kupi – polag novin *Der Standard* – skoro sve sastojke za jilo na Naschmarktu, ki je blizu Akademije. Svaki dan

se nudu dvoja glavna jila - opcionalno s juhom – i mali snacki. Zvana toga se najde na karti za pilo i pivo i vino!

Obadvimi smo zibrali isti meni: Juhu od kukorice, složenac sa zelenim krupnikom i mali kusić lepinje. Juha je bila dobra, ali jako dobar je bio složenac. Bio je kao chilli con carne bez mesa, zato sa zelenim krupnikom.

AAI-Menza
AAI je kratica za nimšku rič «Afro-asiatisches Institut», ada za Afro-azijatski institut. U zgradi toga instituta se nahadja menza. Iako ime menze sugerira afrikansku i azijatsku kuhinju, se nudi svitska kuhinja. Polag web-stranice menze je cilj instituta - i zato i cilj menze - podupirati dijalog med različnimi kulturami i religijami. Zato im je važno, da svi ljudi moru jisti u menzi (kuhaju i helal, svaki dan barem jedan vegetarijanski meni).

U ov lokal nas je sprohodio jedan gost, ipak su svi tri ispitivači zibrali isti meni. Svaki kompletan meni je imao juhu, glavno jilo i salatu i peciva i je stao 6,20 eurov. Manji meni, takozvani običan meni, je za pedeset centov lakocjeniji i sadrži ili salatu ili pecivo. Jili smo krem juhu od tikve, gulaš od krumpirov s rižom i salatu. Jilo je bilo dobro, iako bi pod imenom "gulaš" nešto drugo očekivali. Ali bez pogleda na ime jila: Jilo bi moglo biti bolje začinjeno, ali bilo je u redu.

Atmosfera u dvoru menze je bila super. Sidili smo vani i bio je lip dan, tako da smo uživali jilo u društvu s drugimi študenti.

Salon Wichtig
Salon Wichtig u Karlsgasse blizu Tehničkoga sveučilišća je naša alternativa menzi u ovom ispitanju. Ovo je mali lokal i zvećega živi od take-away i da se gosti malo stisnu na mali stoli (i morebit upoznaju druge ljude? :)). Meni se svaki dan minja, ali nudu svaki dan curry (s mesom i veganski), skoro svaki dan jednu juhu i/ili jedan drugi specijalitet. Istotako nudu svaki dan neko pecivo, wrape, odlične samose i neke druge malenkosti. Kuharica je porijeklom iz Tajlanda i kuha svaki dan friškimi začini.

Naručili smo curry, jedan s mesom i jedan bez mesa, i samose. Kad se dobene jilo, se još more začiniti sa sojinim umakom, čili umakom (u različni stupnji ljutine) i drugimi začini.

Curry se je jako dobro račio. Kokosovo mliko, riža, povrće i drugi sastojki harmoniraju dobro. Svaki, ki je naviknut na (europsko-)azijatsko jilo ovde doživljava novu fasetu azijatske kuhinje. I samosa nam se je jako račila.

Iako je ovo jilo bilo malo draže u prispodobi k menzam, je dobra alternativa, osebujno u pogledu na kvalitetu začinov i jila.

30 ljet mladine manjin u Europi

MEN (Mladina europskih narodnosti), društvo o kom većkrat morete čitati u Novom glasu, svečuje ovo ljeto svoj 30. jubilej. Pitali smo se, je li svi naši štitelji uopće znaju ča je ta MEN, isto poznat kao JEV (Jugend europäischer Volksgruppen) ili YEN (Youth of european nationalities) i zato kanimo djelovanje društva razložiti.

MEN je najveće udruženje mladih manjinskih organizacijov u Europi. Glavni cilj MEN-a su očuvanje i razvitak manjinskih i narodnih prav. U centru pažnje stoji mladina i naraštaj europskih manjin. U tom smislu je MEN kompetentan partner kod svih pitanj u vezi mladih pripadnikov manjin.
Sa svojimi 40 člani je MEN dinamična mriža multikulturalne i mnogojezične Europe. Hak je bio jedan od osnivačkih članov MEN-a 1984. ljeta.

Odbor
Aktualni odbor se je odibrao na generalnoj sjednici u Krstowici (Poljska), na koj su i četirmi člani Hak-a sudjelivali. Predsjednik je Matic Germovšek-Žnidaršič (Ksššd), potpredsjednik za financije je nastao Stere Stamuele (CTArm), potpredsjednica za ured Petra Tröteli (GJU), komisar politike Konstantin Vlasich, komisarka komunikacije Rejska Lipičeć (PAWK). Komisarka za "integraciju članov-prlje: povećanje" Berit Nommensen (Rökefloose) i chair Angel Nikolov (VYCM) su ostali u njihovi funkcija.

Komisari peljaju takozvane djelatne grupe za politiku, komunikaciju i integraciju članov. Za nje se moru naticati člani organizacijov pri generalnoj sjednici. U svakoj smi biti 10 ljudi. Trenutno su Maria Kornfeind i Viktoria Wagner u grupi za integraciju članov.

Priredbe
Najveća priredba MEN-a je svakoljetni **Vazmeni seminar**, ki se tradicionalno održava u Velikom tajednu. Seminar dura sedam dan i se sastoji od radionic, diskusijov, predavanj i ekskurzijov. Vazmeni seminar je pred svim mjesto za susret i razmjenu mladih, ki uglavnom pripadaju manjini, čiji su jezik ili kultura ugroženi. Zvana toga se u tom tajednu održava glavna sjednica, odibiraju se odbor i ostale funkcije i usvajaju se rezolucije za budućnost.

Početo od 1997. ljeta organiziraju organizacije MEN-a i **Jesenski seminar**. Ov kraći seminar je zapravo djelatni seminar s posebnom pažnjom na razvoju mriže i daljnem obrazovanju zainteresiranih članov MEN-a iz udružnih organizacijov. Ovoljetni Jesenski seminar će biti u oktobru u Švicarskoj kod Retoromancev.

Voices of Europe je posebna priredba, ka pomaže u zbližavanju mladine različitih europskih manjin, ke povezuje ljubav prema jačenju i manjinskim jezikom. Pod peljačtvom iskusnoga dirigenta si mladina skupa jači i čuda pjesam vježba u brojni jeziki za finalni koncert na koncu tajedna. 2012. ljeta se je ova priredba održala u Željeznu.

Nataša Sarić

30. rodjendanu sve najbolje, MEN!

Ljetošni Vazmeni seminar MEN-a (Mladina europskih narodnosti) se je održao u Chrząstowicu/ Chronstau u Poljskoj. Od 11. do 18. aprila je oko 90 mladih ljudi, zastupniki 20 manjinskih organizacijov iz cijele Europe, sudjelivalo na ovom seminaru. Domaćin je bila mladinska organizacija nimške manjine u Poljskoj BJDM (Bund der Jugend der deutschen Minderheiten). HAK su na ovom seminaru zastupili Konstantin Vlasich, Nataša Sarić, Maria Kornfeind i Viktoria Wagner.

Seminar je stao pod geslom „30 ljet MEN“ - na svetačnom otvaranju su bili nazočni lokalni političari i bivši člani MEN-a, oni su povidali kako su ončas doživili MEN i kakov utjecaj je MEN imao na nje i na njev žitak.

Kroz različne igre su se diozimatelji mogli medjusobno bolje upoznati ali se i bolje informirati o MEN-u, osebito i što se je dogodilo u prošli 30 ljeti. I časni gosti su imali mogućnost upoznati MEN i njevo djelovanje. Navečer je bivša predsjednica društva Fatma Resit narizala veliku rodjendansku tortu i je tako otvorila jubilarno svečevanje. Diozimatelji su u toku tajedna imali većputi mogućnost da svečuju ov jubilej, a to ne samo na tradicionalnom exchange marketu, na kom se svaka manjinska organizacija predstavlja s regionalnimi produkti, časopisi i drugimi stvari.

Stalna točka na Vazmeni seminari je generalna sjednica, pri koj je ovo ljeto došlo do nekoliko promjenov. Tako je koruški Slovenac Matic Germovšek od KSŠŠD-a nastao novi predsjednik MEN-a. Novi potpredsjednik, odgovoran za financije, je nastao Stere Stamule od društva CTArm (društvo Vlahov iz Rumunjske), a potpredsjednica odgovorna za ured/office je nastala Petra Törteli od manjinske organizacije GJU (Gemeinschaft junger Ungarndeutscher).

I jedan HAKovac je novi član boarda (odbora), a to je naš predsjednik Konstantin Vlasich, ki je nastao novi komisar za politiku. Ta gremij će se u ovom ljetu baviti s takozvanim white paper-om. Pod ovim nazivom se shranja velik projekt MEN-a za ljeto 2014.: cilji su dokumentirati manjinska prava u prošli 30 ljeti, razvijati strategije za MEN i manjinska prava u budućnosti pak opisati, ku ulogu ima dobrovoljno djelovanje za manjinska društva. Maria Kornfeind i Viktoria Wagner su se pridružile djelatnoj grupi „membership integration“, ka se bavi s novimi člani MEN-a, ali i s onimi, ki već nisu tako aktivni. Na ovoljetnom generalnom spravišću se nije zaključila posebna rezolucija.

U različiti djelaonica su diozimatelji seminara imali mogućnost da se informiraju i diskutiraju o manjinski pravi, da pohodu tečaje za fotografiju i pisanje člankov za medije, da se uču kako motivirati mladinu govoriti manjinske jezike. Zvana toga su i suradjivali kod white paper-a. I na ovom seminaru se je predstavlio projekt „language diversity“ s ciljem da se motiviraju ljudi kako bi govorili manjinske jezike. Posebno su vabili za novu akciju „MiLas“. Ova platforma je zapravo naticanje za mlade, kade moru snimiti pjesmu, igrokaz, pjesmu, itd. u manjinskom jeziku. A video, ki bude najobljubljeniji kod publike, će dostati nagradu. Jur na seminaru su neke manjine snimile prinose za ta projekt.

Ekskurzije u grad Opole i u djelatni logor Lamsdorf kot i mala olimpijada upotpunili su ov zanimljiv i šarolik program. Još jednoč se kanimo zahvaliti organizatorom društva BJDM-a za ov uspješan seminar i čestitamo MEN-u 30. obljetnici! Živili!

Europska obramba manjin - je jur 5 po 12?

Ki pripada europskoj manjini, je tugu naučan. Borba za priznanje i protiv tihe (šmuljajuće) asimilacije je u manjinski krugi poznat fenomen. U ovom članku se usudjujem postaviti tezu, da se je situacija na europskoj razini u prošli deseti ljeti masivno počemerila i da će se ta proces nastaviti, ako se manjine u Europi ne spoju i najdu skupni glas. Pri tom su velike manjine, kotno Ugri u Rumunjskoj (oko 1,5 milioni ljudi) pod sličnim pritiskom kot i male i najmanje manjine u Europi.
Veljek na početku kanim objasniti neke činjenice, pred svim onim štiteljem, ki jur ovde počinju protestirati i velu da ovo sve „črnomoljanje“ nije istinito. Priznajem da je situacija u neki država i regija dost dobra. Onde se je etablirao dijalog med većinom i manjinom, ki se temelji na respektu. Manjine se onde još i gledaju kao povećanje vridnosti (obogaćivanje) za cijelo društvo. To su ali pozitivne iznimke, ke potiču od priznavanja nacionalne manjine. Na europskoj razini manjine već skoro ne igraju ulogu.
Od gospodarstvene krize 2008. ljeta su se sve teme isključile iz fokusa europske politike, ke se ne tiču direktno gospodarstva - a s tim u vezi i manjinske teme. Iako će se kriza jednoč morebit povući, to ne znači, da bi se s tim i situacija za manjine automatično poboljšala.
Propast angažmana za europske manjine se je naime počela jur dugo pred krizom 2008. ljeta i se je kroz nju samo pojačala. Za obrazloženje ove pretpostavke moramo malo pogledati u povijest. Kad se je 1989./1990. ljeta raspao bipolarni sastav svita, ki je postojao od konca 2. svitskoga boja i se je kao Željezni zastor vukao kroz Europu, je radost bila neizmjerljiva. Gradjani su juhukali na Berlinskoj zidini. Filozofi su sanjarili o „koncu povijesti“. Vrijeda je ali došlo do čemernoga zbudjanja. Bipolarno podiljena moć u Europi je bila shranila mnogobrojne konflikte pod “poklopac” politike. Ov „Kelomat“ je pak na čuda mjesti stao kratko pred eksplozijom. Dugo potišćeni konflikti su dostali novu moć. Čisto nova pitanja političke sigurnosti su stupila na europsku agendu: Ča neka bude sa 1,5 milioni Ugrov u rumunjskoj Transsilvaniji? Kako se ponašaju velike nimške manjine? Ča će biti s ruskimi društvi na Baltiku? Prave noćne more za svakoga političara sigurnosti.
Došlo je ali još gorje nego su se svi bojali: Na Balkanu – onde kade je počeo i Prvi svitski boj - su nastale razlike med nacionalnosti dopeljale do boja, proganjanja i genocida.
Slijedio je čas hektičnoga djelovanja u Europi. Države su razumile da je pitanje manjin isto i pitanje sigurnosti – pitanje preživljenja za Europu. Sredinom 1990ih ljet nije bilo niti jedne konferencije ka je ča na se držala, a da nije obdjelala i pitanje manjin i nacionalnosti.
Iz toga časa su i jedini dva dokumenti o obrambi manjin na europskoj razini, ki valjaju medjunarodno – Okvirni sporazum za obrambu nacionalnih manjin *(Rahmenübereinkommen zum Schutz nationaler Minderheiten)* i Europska charta za regionalne i manjinske jezike *(Europäische Charta der Regional- oder Minderheitensprachen).* Ali s tim još nije dost. Uz Europsko vijeće, ko se je jur svenek bavilo s človičjimi i manjinskimi pravi, je i Europska Unija otkrila svoje srce za manjine. Ali i to je naravno imalo svoj realnopolitički razlog. Države su intenzivno raspravljalje, kako najbolje integrirati veliki broj sridnjo- i istočnoeuropskih zemalj u Europsku Uniju. Tokom 50 ljet komunizma su oslabile demokratske strukture - ako su uopće bile postojale. EU ili Europa bez stabilnih demokracijov ali nij moguća. Iz toga razloga je EU inzistirao na tom, da sve nove demokracije obratu pažnu svojim manjinam. To je još i tako daleko išlo, da su se 1993. ljeta kod sastanka u Kopenhagenu odobrili novi kriteriji za primanje članov u Europsku Uniju. Med tim je i etabliranje dostojne obrambe manjin. S tim su se rodili poznati Kopenhagenški kriteriji a s tim i dvostruki standardi. Francuska, na primjer, se je jako zalagala za obrambu manjin u Poljskoj bez da je sama priznala manjine u vlašćoj zemlji. Ali to je druga tema, ku ovde nećemo obdjelati.
Kopenhagenški kriteriji su dopeljali do prave renesanse u obrambi manjin. Pokidob su svi kanili postati član Europske Unije, razvili su se novi zakoni. Kad je 2004. ljeta pristupio cijel red novih država, su za nje valjala nova manjinska prava, ka su služila kao putokaz. (To nije isto kao implementiranje.)
Pri diskusiji o ustavu za Europu i o ustavnom ugovoru Lissabona, ka je slijedila potom, su bile manjine potvrdjene u „cilji i vridnosti“ i u „charti za osnovna prava“. Reakcije manjin su bile pozitivne i euforične: Fantastično, krećemo se prema Europi raznolikosti. Geslo Europske Unije je kotno sigurno svi znaju: „U raznolikosti složni.“
Denas, 10 ljet po proširenju Europske Unije prema istoku i 25 ljet po padu Željeznog zastora, se more reći, da ta ufanja nisu bila opravdana. Konflikti na Balkanu još svenek nisu riješeni i tiho dalje goru, ali ipak ne postoji opasnost borbenih akcijov. Manjine u sridnjoj i istočnoj Europi su išle put demokracije. Vjerovale su obećanju EU-a da je mirna koegzistencija s podupiranjem manjin nova paradigma. Ali obećanja se nisu ostvarila. Čim duže su nove države u Europskoj Uniji, tim već se odaljuju od standardov za manjine. „Zač bi već za manjine djelali nego na primjer Grčka ili Francuska?“, govoru pomuče.
Ov razvitak pelja do frustracije i razočaranja kod manjin. Prlje se je na manjine gledalo kao na garant i ufanje za pozitivan razvitak u Europi i Bruxellsu. Manjine su dugo bile jako odušeljvene od Europe, ali sada su i one skeptične kao i ostali narodi. Europa doživljava trend na desno – a pod tim ćedu morati najveć trpiti manjine. O situaciji Romov je poznato, da se ne more akceptirati i da je nedostojna za naš kontinent – svakodnevni skandal. Uz to bruji na svi kuti. Potribovanja za slobodu u Škotskoj i Kataloniji peljaju do napete situacije. Slična gibanja u Južnom Tirolu, Flandernu, na Balkanu, u Rumunjskoj i u drugi kraji bi mogli dodatno destabilizirati situaciju.
Nažalost se predstavniki držav i institucije Europske Unije ne skrbu za te uznemirljive razvitke.
Manjinam se veli, neka se obratu Europskomu vijeću, kamo njeva pitanja slišu. Iako imam velik respekt prema dostignućam Europskoga vijeća i značenju jur spomenutih dokumentov - Okvirnoga sporazuma i Europske charte – ovi instrumenti ipak ne vežu pravno, nego samo savjetuju. Vlade ih ne svaćaju ozbiljno, nego ih ismijavaju. Vrhovni sud za ljudska prava u Strassburgu je Grčku jur trikrat osudio zbog manjinske politike. U Athenu to nikoga ne mari. Europsko vijeće nima mogućnosti sankcijov. Angela Merkel, José Manuel Baroso itd. ne vidu potriboću, da pri procesu društvene promjene, ka se sad pod pritiskom dogadja u Grčkoj, tematiziraju priznanje turske i makedonske manjine. Znamda to sada gluši gorko, ali zapravo je samo trizno spoznanje, da pomoć neće dojti izvana. Onda moramo sami ča učiniti! Polag ovoga gesla su se manjine u Europi povezale. 2013. ljeta se je rodila inicijativa “Minority SafePack Initiative”, iniciirana od FUEV-a i podupirana od Ugrov u Rumunjskoj, Južnih Tirolcev i MEN-a.
U Lisabonskom ugovoru stoji, da gradjanska inicijativa s jednim milionom potpisov iz 7 držav EU-a more dostignuti, da se Europska komisija bavi s jednim konkretnim pitanjem, ako je u nje kompetenciji. Jedno ljeto su inicijatori na tom ugovoru djelali, skupa sa stručnjaki, juristi, političari i čuda drugih spametnih ljudi. Pri tom su sastavili 11 konkretnih zahtjevov, ki su juristički podzidani. Izdjelali su kompendij (Kompendium), u kom je opisano kako se EU more zalagati za manjine.
Gremij, u kom su zastupani predstojniki vlade i čuda prominentnih ljudi, predali su u Bruxellsu gradjansku inicijativu Europskoj komisiji. Manjine su bile pripravne i su kumaj mogle dočekati pobiranje potpisov. Pozitivnimi glasi su se kanili zalagati za raznolikost Europe i jačanje manjin. U centar pažnje su kanili vrći skupne interese, a ne konflikt i krize.
Ali Europska komisija je odbila prijedlog. Kao razlog su navodili, da neki prijedlogi ne slišu u kompetencije Europske Unije i da zbog toga cijela gradjanska inicijativa ne odgovara, tr se zbog toga ne more obdjelati.
Prve reakcije su bile jad i neshvaćanje. Inicijatori su protestirali i pomoću Europskog parlamenta istražili razlog te odluke. Vrijeda je bilo jasno, da Europska komisija nikako nije pripravna popustiti. Jako jasno je izrazila svoj stav, da manjine nisu tema Europske Unije.
To je bio jako težak udarac za manjinsku solidarnost i istovrimeno jačanje kritičarov i neprijateljev Europske Unije. Po prvom razočaranju su odlučili, da se nećedu podati. Išli su na Europski sud u Luxemburg i se potužili u vezi odluke Europske komisije. Sada moraju suci odlučiti, je li manjine spadaju u kompetencije Europske Unije.
Manjine u Europi imaju jak vjetar protiv sebe, ipak su pripravne boriti se za svoja prava a tim i za Europu. Rado bi imale podupiranje držav i Europskih institucijov, i to ne stoprv onda, kad u Europi manjinski konflikti nastanu tema u agendi, ka se tiče sigurnosne politike.

Politika sigurnosti- Sicherheitspolitik

Autor: Jan Diedrichsen
Prevod: Maria Kornfeind

Što je manjina i što uopće znači "novo“?

U Europi živi oko 100 milioni ljudi, ki pripadaju autohtonoj nacionalnoj manjini/ narodnoj grupi/ narodnosti ili govoru regionalnih ili manjinskih jezikov. To znači, da svaki sedmi Europejac pripada takovoj manjini. Ova grupa ljudi je jako heterogena grupa, kao npr. Sami u Sjeveru, Slovenci u Italiji ili Frizi u Nizozemskoj, Krim-tatari u Ukrajini ili Sinti i Romi: sve ove zajednice naravno imaju različite interese, izazove i povijesne pozadine. Jur kod naziva, definicije, ova tematika nastaje komplicirana. Neke grupe nisu sporazumne ako je nazivaju manjinom. Zvana toga se u različni jeziki u Europi razlikuju ovi nazivi: tako je npr. u nimškom govornom području rič „narodna grupa“ sinonim za naziv „ manjina“.

Najveće krovno društvo ovih grup je Federalistička unija europskih narodnosti (FUEN), ka ima već od 90 članov u skoro svi europski država. 2006. ljeta su se člani ovoga društva – po djelomično kontroverzni diskusija – ujedinali u skupnom dokumentu na definiciju, što je autohtona nacionalna manjina/ narodna grupa/ narodnost:
„Autohtona, nacionalna manjina/ narodna grupa/ narodnost je zajednica,
1. ka živi na području države skupa ili u različni kraji;
2. ka je brojčano manja nego ostalo stanovničtvo države;
3. čiji pripadniki su državljani te države;
4. čiji pripadniki živu desetljeća dugo stalno u tom području;
5. ka se kroz etička, jezična ili kulturna svojstva razlikuje od ostalih i se trudi čuvati ove karakteristike/osobine.“

Ova definicija je – kot i svaka definicija – samo pokus približavanja jednoj temi i generaliziranje, da se stvoru kategorije, s kimi se more baratati. Kod ove apstraktne diskusije o manjina se svenek stavljaju vrlo složena pitanja: Što je nacija, narod, nacionalna država itd.? Ova načelna pitanja nisu ali glavna tema ovoga članka. Diskusije o terminologiji i o definiciji brzo peljaju u samosvrhovitost i nisu korisne. Dosta je citirati bivšega visokoga komisara za manjine kod OESS-a, Maxa van der Soela, ki je 1974. rekao: „Vi ćete prepoznati nacionalu/narodnu manjinu, veljek kad ju strefite“.
Ovoga pragmatičnoga pristupa se kanim pridržavati i pokusiti kategorizirati europske manjine.

1) Kanim početi s “mojom“ manjinom: Ja sam član jedne nacionalne manjine, nimške manjine u Danskoj. Ovo je nacionalna manjina, ka rezultira iz turbulentne povijesti, ka je produkt nacionalne države i bojev zadnjega stoljeća. Manjina postoji, ar se je granica med Nimškoj i Danskoj u prošli 150 ljeti već puti preminila. Ovoj grupi pripadaju na primjer i Nimci u Nordschleswigu-Sjevernoj Šleskoj, Ugri u Rumunjskoj ili Srbi na Kosovu.

2) Postoju narodnosti, ke su u svojoj državi manjine, ali u toj regiji, u koj živu su većina, kot na primjer nimškogovoreći Južnotirolci u Italiji. Uzato postoju i takozvane ko-nacije, kot na primjer Švedi u Finskoj (oko 300.000 ljudi) ili Katalani (otpr. 6 milioni ljudi) u Španjolskoj.

3) Zvana toga postoju manjine, ke nikada nisu osnovale vlašću državu, ke su se ali, kot na primjer Retoromanci, Sorbi ili Frizi, preselile čuda prije u respektivne domaće regije nego današnje „titularne nacije“ (da upotribim još jedan lipi izraz). Ali to još nije sve:

4) Ovoj listi moramo dodati i sve pranarode, kot npr. Inuite ili Same.

5) U nekoliko zemalj se i Židovi definiraju kot nacionalna manjina, dokle Židovi drugih zemalj kanu biti priznati kao vjerska zajednica.

6) Kot najveću grupu dodajem Rome i Sintije, ki imaju oko 14 milioni pripadnikov. Bila bi ali velika pogriška, ako bi držali sve romske zajednice u Europi za jednu homogenu grupu. Sinti u Nimškoj se, na primjer, u pogledu jezika, kulture i problemov razlikuju jasno od Romov u Ugarskoj.
Summa summarum: Slika manjin u Europi je jako kompleksna, različna i šarolika.

„Nove manjine“
Ali tematika je još puno kompliciranija, jer smo dosad izostavili jedno pitanje – pitanje „novih“ manjin, grupe, ka nije manje kompleksna i obuhvaća migrante, azilante, stranjske ljude, itd. u Europi. I ovde je slika jako složena, različna i šarolika.
Odnos ovih takozvanih „novih“, alohtonih, manjin je jedan od najvećih izazovov i šancov za „stare“ autohtone manjine u Europi.
Kao prvo jedan primjer, zašto nije tako lako razlikovati med „starimi“ i „novimi“ manjinami: Kada je manjina „stara“, odnosno kada more „nova“ manjina nastati „starom“ manjinom? Ova diskusija med „starom“ i „novom“ je teška, ar je to čudakrat politička ili/i emocionalna tematika i je puna nesporazumov.

U diskurzu se većkrat ističe, da su nove manjine „samo“ kao „gastarbajteri“ došli u državu i da zato naravno moraju imati čisto drugi položaj nego stare manjine.
Pratiti ovu logiku je samo djelomično moguće. Nimci u Rumunjskoj, na primjer takozvani „Banatski Švabi - Banater Schwaben“, su bili pozvani i su se uselili u zemlju kot marljivi „gastarbajteri“ i sposobni stručnjaki. Iako se je to dogodilo pred nekolikimi stoveti ljeti, ali oni su se doselili. Ako je usporedimo s Turki u Nimškoj, ki jur u tretoj ili četvrtoj generaciji živu u Nimškoj i sve već dostaju nimško državljanstvo - od kada imaju Turki pravo – kot i „Banatski Švabi“ - da je priznaju kot autohtonu manjinu?
A da tematika nastane još teža, slijedi još jedan “granični slučaj”: Ruske zajednice u baltički zemlja, ke iznašaju veliki dio ukupnoga broja stanovnikov Estonije i Latvije, su prema internacionalni dogovori jasno priznate kao autohtone manjine, iako je čuda Rusov, za vrime komunizma namjerno preseljeno u Baltik kao politička elita i „gastarbajteri“ (staro-ruska manjina postojala je „jur svenek“).

Status „novih“ manjin je vrlo emocionalna politička tema i je za neke vlade (i neke stare manjine) djelomično tabuizirana tema. Ako kanite, da neki političar iz Nimške nastane nervozan, predložite mu, da bi turska manjina u Nimškoj morala imati pravo, da ju Nimška prizna kao nacionalnu manjinu i da turska manjina tako dostane i (financijelna) podupiranja isto kot i Sorbi, nimški Romi, Danci i Frizi. Kad je turski predsjednik vlade Erdoğan pred nekolikimi miseci govorio u Kölnu, je potribovao točno to priznavanje. Naravno, da je ovim pokusio Erdoğan instrumentalizirati tursku manjinu u Nimškoj (ovo sredstvo se u manjinskoj politiki većkrat vidi, ali je jako pogibelno). Ipak, pitanje priznavanja nekadašnjih grup doseljenikov kot nacionalne manjine je virulentno, a tako će i ostati.
Ali postoji uopće rješenje? Sigurno ne postoji samo jedno jedino rješenje. Naravno ima smisla razlikovati med autohtonimi i alohtonimi manjinami. Potribovanja i pozadine ovih grup su jako različite. Generalizacije, kot je potribuju u znanosti, nikomu ne pomažu. Približavanje „novih“ manjin na pravni status „starih“ manjin će pridonesti k tomu da ionako jur slaba obramba manjin na europskoj razini nastane još slabija.
Ipak mora postojati mogućnost, iz „nove“ manjine načinjiti „staru“ manjinu i ju primiti u raznolikost manjinskih prav u Europi. Konkretno: Postoji pragmatično rješenje ovoga pitanja, ko mi se vidi, iako se čini da je „samovoljno“: u Švedskoj i u Ugarskoj su se odlučili, da jedna grupa dobene status nacionalne manjine i sva prava vezana uz to, ako živi prik 100 ljet „aktivno“ u zemlji i ako kani obdržati samostalan identitet kot autohtona manjina. Ovo mi se čini konstruktivnim rješenjem, kako more „nova“ manjina postati „stara“.
Završno ću se poufati izraziti tezu, da „starim“ manjinam neće pomoći njevo defenzivno, djelomično i bojažljivo postupanje s „novimi“ manjinami i da vihor neće projti, ako ga pokusu ignorirati. Pitanje, kako se ponašati prema „novim“ manjinam, će se u budućnosti još već puti i još glasnije postaviti.
Ja zagovaram ofenzivno i otvoreno zahadjanje, a to znači aktivno iskati suradnju ali pri tom jasno naglasiti zajedničtvo i razlike. Moguće su kooperacije, a „stare manjine“ imaju na području integracije manjin, ka se sada u javnosti kontroverzno diskutira, čuda za reći. Praktična iskustva, ka su „stare“ manjine dobile u prošli desetljeći, naime, kako se čuva vlašći identitet bez da se mora stati protiv većine, je kompetencija, ku bi stare manjine morale diliti s novimi.
Ja bi si mogao predstaviti „Savez protiv asimilacije i za integraciju“. Jedno znaju „stare“ manjine predobro – opasnost asimilacije postoji svagdar i je velika pogibelj za manjinu, ka kani očuvati kulturu, jezik i osebujnosti. Ako se ugoda, da države osvidočimo da peljaju progresivnu manjinsku politiku, postoju dobri primjeri za to, da manjine, ke čuvaju svoje osebujnosti, istovrimeno moru biti integrirani i lojalni državljani. U „Savezu protiv assimilacije i za integraciju“ stari i novi moru djelati skupa i povezati snagu!

Jan Diedrichsen je bivši predsjednik JEN-a (2002-2003) i za sada direktor FUEN-a u Flensburgu kot i peljač sekretarijata Saveza Nimcev u Nordschleswigu (BDN) u Kopenhagenu.

Autor: Jan Diedrichsen / Prevod: Viktoria Wagner

Novi stranci Europe – Solidarnost manjin s Romi je potribna!

Od 2008. ljeta se Europa skoro bez iznimke bavi sama sa sobom. Krizni menadžment je potriban. Svitska ekonomska kriza je dominirala sve debate o budućnosti Europe. Kako spasiti euro? Kako generirati gospodarski rast?

Ovo su bile glavne teme prošlih ljet. Diplomacija za vrime krize, umorni zastupniki različnih vladov, ki su nas u dugi noćni sjednica čuvali pred apokalipsom - ovo smo si mi gradjani dobro zapametili. Sva druga, važna pitanja Europe nisu bila tako važna kot spašavanje naše gospodarske zajednice.

Ali dokle gospodarska situacija u Europi opet mirnija nastaje, se kaže, da uz gospodarsku i financijsku stabilnost imamo i drugih izazov. Jedan od najvećih problemov (izazov je u ovom kontekstu eufemizam) je katastrofalna situacija oko 14 milioni Romov u Europi.

Pri analizi opasne situacije Romov u Europi se veljek i jasno vidi, da nij problem u tom, da se problem ne prepoznaje. Svi izvještaji po nalogu zaposlenih, sindikatov, političkih strankov, Crikav ili NGO-ov, je li na nacionalnoj ili internacionalnoj razini, opisuju jasno veliki socijalni problem – veliku socijalnu katastrofu. Ne taji se niti to, da su romski slumi ili getoi – a tih je dost u Europi – kot «otoki Tretoga svita» u Europi i da situacija dan za danom nastaje gorja.

Siromaštvo i čemerna socijalna situacija mnogih Romov – pred svim u sridnjoistočnoj Europi – je poznata. Europska Unija reagira s čuda pinez. U zadnji ljeti je trošila milione na mjere za poboljšanje situacije Romov. Valja princip, da se mora poboljšati situacija Romov u njevi domovina. U ovom kontekstu je čuda dobrih programov, čuda angažiranih pomagačev, dobrovoljnih i stručnih, i čuda uspjeha. Ali pogled na opću situaciju dopušća samo jedan zaključak: premda se je uložilo toliko pinez u dost izjavov, programov, strategijov, itd., je situacija za ljude u slumi nedostojna kotno prije. Iako se je potrošilo već milioni eurov u poboljšanje situacije Romov, se situacija ipak nij poboljšala - a nij to krivica Romov.

Nažalost ide samo mali dio pinez direktno onim, ki tribaju hitno direktno podupiranje ili u neki projekt u romskom naselju. Ti pinezi se zgubu ili se uopće ne iskoristu (iako stoju na raspolaganju) – načelnik jednoga ugarskoga grada je jednoč plastično rekao: Zač da poboljšam situaciju Romov, kanim da projdu..."

I sve već Romov ostavlja svoja naselja i slume bez struje i vode (iako čujemo ča drugoga, živi 80% Romov tako). Pokidob kanu i Bulgarija i Rumunjska biti dijel šengenske regije - a od 2014. ljeta valja i u oni država sloboda kretanja za djelače u Europskoj Uniji - je u mnogi zapadni medija počela polemična i nepouzdana debata o takozvani «migranti iz gospodarskih uzrokov». Većkrat se čuje rič «cigan», a članki i u renomirani medija ne glušu objektivno.

Ne kanimo tajiti, da u oštrom siromaštvu Romov zna dojti i do kriminalnih činov. Oni prosu, kradu, itd. Neki se moraju pod silom i prostituirati. A i sve već Romov djelaju kot djelatni robi na različni gradilišći u Europi.

Problemi u neki europski gradi – prouzrokovani zbog romskih doseljenikov - su realni. Svi, ki pratu ovu situaciju su složni u tom, da ov problem nastaje sve opasniji, da se mora ča poduzeti! Životni uvjeti Romov se moraju poboljšati, drugačije će ova socijalna bomba u Europi danas ili sutra eksplodirati.

Ali ništ se ne poduzimlje. Situacija se ignorira, polipšava ili stigmatizira: Da, u Europi se (opet) jedna manjina stigmatizira. Predrasude, rasizam i napadi, početo od podbadanja do umorstva – ovo se dogadja svaki dan. Rome se zapira u geto ili je zapru pri noći ili je odrinu u regije, kade – osebujno zimi – vladaju najgorji uvjeti. Europske desne stranke postaju jače, mržnja protiv manjine raste i čini se, da se akceptira anticiganizam protiv Romov u društvu. Primjerov za svakidanji rasizam je čuda. Stereotipi glušu bezopasno i su izrečeni na ljutinu, a glušu kao: „takova je njeva kultura", „oni su drugačiji", „oni tako kanu".

Izvještaji u medija nisu objektivni i podupiraju svakidanji rasizam, ki se, kot se čini, s vrimenom i akceptira . Perfidno se mišaju klišeji, priče i predrasude. Gdo se još spominja izvještaja o onoj maloj, plavoj divičici, za ku se je bilo sumnjalo da su ju grčki Romi bili ukrali? Dokazalo se je, da to nij bila istina, no ipak je ova informacija manifestirala kliše o romski „kradljivci dice".

Visti o dičinji banda, o lopovski banda, itd. punu strane naših novin. Ako nimški gradjan počini kakov zločin, onda ne doznajemo državljanstvo tata. Ako je zločinitelj Rumunj, onda žurnalisti rado kreativno dodaju nadimak „Rom" ili „Cigan" – iako etično porijeklo nij zapisano. Na ovakov način nastaje polako i sve vidljivije nova grupa stranjskih ljudi u sredini Europe: Romi.

Romi su autohtona manjina i nalazu se u skoro svakoj europskoj državi. Broji o tom, koliko Romov je u Europi, variraju i odvisu od reference, ali misli se, da ih je oko 10-15 milioni. Čudakrat Romi ne priznaju svoj nacionalni identitet, ar se boju represalijov ili diskriminacije. Romske grupe su dijelom jako različne. Sintiji iz Nimške imaju na primjer čisto drugu povijest, drugi jezik, drugu kulturu i druge probleme u prispodobi s Romi iz Rumunjske.

U ovom članku namjerno nij govora o situaciji Romov kao autohtonoj manjini, nego o socijalnoj diskriminaciji i anticiganizmu, ki nastaju sve veći. Iako se čuda govori o tom i tuži na to, da se s Romi postupa kao s gradjani «druge klase», da ne dobenu zaslužan respekt, itd., je ta diskurs u pogledu na strašnu situaciju Romov sarkastičan.

U prvom redu nij potriban dijalog s Romi na istoj razini (iako nije nevažan!), u prvom redu ide za deke i kurilo da preživu zimu. To ne znači, da je empatija deplasirana – važna je! Ali ide u prvom redu za respekt i da aktivno branimo Rome pred siromaštvom i socijalnom nepravdom. A to u prvom redu nij kulturni manjinski romski problem, nego socijalna zadaća cijele Europe.

To ali ne znači, da etablirane manjine – kotno Danci u Nimškoj, Ugri u Rumunjskoj, itd. ne moru/moraju ništ učiniti. Zajednica manjin ima posebnu ulogu solidarnosti. Ona mora politički i konkretno podupirati Rome, ki normalno nimaju nikakov lobi ili samo jedan mali. Solidarnost je potribna!

I zato je FUEV skupa s Centralnim savjetom Sintijev i Romov – podupirano med drugim od Robert Bosch zaklade i Hermann Niermann zaklade – započeo projekt za Rome pod geslom „Manjine pomažu manjinam – solidarnost činov". Ova akcija povezuje etablirane manjine pri rješavanju problemov europskih Romov, ki se činu preveliki. Konkretnimi projekti kotno na primjer bio-reaktori za kurenje i struju ili projekti za šport i kulturu se ufaju pomoći Romom (već informacijov pod https://www.fuen.org/de/schwerpunkte/ solidaritaet-mit-den-roma/).

Postoji moralna obaveza etabliranih manjin da branu Rome u diskusija i da se suprotstavu opasnomu anticiganizmu i rasizmu. A i u manjina u Europi postoji potencijal za poboljšanje.

Jan Diedrichsen je bivši predsjednik JEV-a (2002-2003) u Flensburgu i peljač sekretarijata Saveza nimških Sjevernošlezvigovcev (BDN-Bund deutscher Nordschleswiger) u Kopenhagenu.

Prevod: Florian Wagner

Weißes Papier

Heureka #1, Probleme in Sicht!

Vielleicht ist es auch einmal Zeit für einen Text auf Deutsch. Nicht um wieder einmal zu beweisen, dass junge Burgenlandkroaten heutzutage die deutsche Sprache besser beherrschen als ihre Minderheitensprache, sondern aus einem anderen Grund. Die YEN (mittlerweile sollte man wissen, wofür diese Abkürzung steht) sucht nach einer Strategie für ihre Zukunft. Ja, sie will wissen, wie es ihren über vierzig Mitgliedsorganisationen (und Volksgruppen) geht, welche ihre Probleme sind und wo es gute und schlechte Beispiele für Minderheitenpolitik gibt. In meiner YEN-Arbeitsgruppe „Politik“ haben wir, um alles strategisch anzugehen, beschlossen, ein White Paper zu verfassen.

Genau! Das ist im Endeffekt weißes Papier mit Buchstaben darauf, die der YEN dabei helfen sollen, den richtigen Weg einzuschlagen; Fehler aus der Vergangenheit nicht wieder zu begehen und laut aufzuschreien, wenn sich etwas anbahnt, das Volksgruppen in ungerechtfertigte Schranken weist. Dieses White Paper mit den schönen schwarzen Buchstaben entsteht im Laufe verschiedener YEN-Treffen bis zum Ende des Jahres und hat unterschiedliche Unterpunkte, die es berücksichtigt – Bildung, Freiwilligenarbeit, etc..

Ein erster großer Schritt war die eigenen Mitgliedsorganisationen zu befragen, wie sie denn ihre Volksgruppenpolitik so sehen. Mit ausgefüllten Fragebögen hat man sich in Triest zusammengesetzt und erfahren, dass die Südtiroler ganz gut unterwegs sind, die Ladiner sogar das Recht auf drei Amtssprachen haben, die Rätoromanen bei den Medien ganz gut bedient sind, die Vlachen eher leiden und die Deutschen in Polen noch immer mit Rassismus aus dem Zweiten Weltkrieg konfrontiert sind. Auch der HAK hat einen Fragebogen ausgefüllt. Er sieht so aus. Es ist nicht das An-die-Wand-Malen-des-Teufels, aber nie und nimmer das Paradies:

A. Social Inclusion/ Soziale Inklusion

(Diskriminierung, Assimilierung, ofizielle Anerkennung)

Diskriminierung:

1. Würdest Du sagen, dass der Gebrauch deiner Minderheitssprache in der Öffentlichkeit zu Unannehmlichkeiten führen kann? *Ja. Weil es immer noch Menschen gibt, die anderen Sprachen und Kulturen gegenüber intolerant sind. Das „Fremde“ wird nicht immer geschätzt.*

2. Hast Du das Gefühl, als Vertreter Deiner Minderheit diskriminiert zu werden? *Kommt selten vor.*

3. Kann die Zugehörigkeit zu einer Minderheit in Deinem Land zu Problemen führen? *Von der Volksgruppe abhängig, aber ja. Vom Ansehen und Image/Vorurteil gegenüber einer Volksgruppe abhängig.*

4. Kann es manchmal von Vorteil sein, die Zugehörigkeit zur Minderheit zu verheimlichen? Wenn ja, warum? *Ja, im Sinn der Spionage. Sonst eher nicht.*

5. Wenn Du die Beziehung von der Mehrheit zur Minderheit beschreiben müsstest: Agiert die Mehrheit inkludierend oder exkludierend? *Überwiegend einschließend.*

Assimilierung:

6. Gibt es in Deiner Minderheit eine auffallende Abnahme an Minderheitenangehörigen? *Ja, um ungefähr die Hälfte in den letzten fünfzig Jahren. (Überalterung, Abwanderung, Bildung)*

7. Spürst Du einen Druck von Seiten der Mehrheitsgesellschaft deines Landes die Besonderheiten deiner Minderheit (Kultur, Sprache,Tradition, etc.) aufzugeben? Wenn ja, wodurch wird der Druck bedingt? *Ja, Druck ist spürbar (subtil: nicht ideale Volksgruppenpolitik der Regierungen; zu geringe finanzielle Förderung; Sonntagsreden; Politik ist sich der Wichtigkeit der Volksgruppe nicht bewusst)*

Offizielle Anerkennung (inst./staatlich), Beziehung zwischen Minderheit und Mehrheit:

8. Inwiefern wirst Du als Teil Deiner Minderheit in deinem Staat anerkannt/ nicht anerkannt? *Anerkannt: besonders gerne als tanzender und singender Brauchtumspfleger, gesetzlich: in autochthonem Gebiet (auch sprachlich); vor Gericht (selten genutzt); nicht anerkannt: außerhalb des autochthonen Gebietes (großes Problem, da Burgenländer oft nicht in ihrem Bundesland*

Arbeit finden);
9. Welche Möglichkeiten gibt Dir diese Anerkennung? *Vereine gründen, Presse, Sprachpflege, Kulturpflege, Identitätsstiftende Maßnahmen, Kommunikation usw.*

10. Wird im öffentlichen Sektor (Verwaltung, Justiz, Behörden etc.) deine Minderheitensprache als Verkehrssprache anerkannt? Wo gibt es Einschränkungen? *Nur im autochthonem Gebiet: Vor Gerichten/Behörden/Verwaltung – ist aber nicht selbstverständlich (höherer Aufwand für Beamte)*

11. Gibt es eine politische Vertretung Deiner Minderheit? Wenn ja, wie ist diese strukturiert? *Offiziell politisch: keine Vertretung Bestehende Parteien versuchen durch minderheitenfreundliche Programminhalte für sich zu werben. Z.B: Die Burgenlandkroaten haben keine politische Partei/Liste.*

Medien (TV,Radio,Zeitungen, online):

12. Wie ist Ihre Minderheit medial vertreten? *Mittelprächtig: Programme des öffentlich-rechtlichen Rundfunks (Radio, TV) Wochenzeitung, kleinere Medien.*

13. Gibt es Zeitungen/Radio/Fernsehsendungen? Wenn ja, in welchem Ausmaß? *ORF: TV: wöchentlich 30 Minuten + sechsmal jährlich 30 Minuten alle Volksgruppen gemeinsam // Radio: täglich 45 Minuten*

Zeitungen: Hrvatske novine (Wochenzeitung – Abonnenten: ungefähr 2500)

RadioOP: Freies Bezirksradio – mehrsprachiges Programm (nicht nur Musik, auch Sendungen)

14. Werden neue Medien (Internet/Social Web) von Deiner Minderheit genutzt? *Ja, aber noch nicht allzu strukturiert.*

B. Education/Bildung

15. Hat Ihre Minderheit eigene Bildungseinrichtungen? Wenn ja, welche sind das (Gymnasien etc.)? *Zweisprachige Kindergärten (im Rahmen der kommunalen Versorgung) – Problem: nicht ausreichend ausgebildetes Personal – v.a. was die Sprache anbelangt*

Zweisprachige Volksschulen – circa 30 landesweit

Zweisprachige Hauptschulen/Neue Mittelschulen: dezidiert eine zweisprachige, und zwei weitere mit Sprachschwerpunkt

Gymnasien: laut Staatsvertrag „angemessene Anzahl"; in echt: ein zweisprachiges Gymnasium (Oberwart); in zwei weiteren Schulen: Kroatisch = Wahlpflichtgegenstand

Language/ Sprache:

16. Existieren ausreichend Einrichtungen zum Erlernen der Minderheitensprache außerhalb der Familie? *Einrichtungen existieren, aber sie funktionieren nicht ausreichend. (Personal, zu wenige Unterrichtseinheiten)*

17. Inwieweit beherrschen die Mitglieder Deiner Volksgruppe Ihre Minderheitensprache? *Mäßig (mündlich besser als schriftlich; Mundart besser als Schriftsprache)*

18.Würdest Du sagen, alle Mitglieder Deiner Minderheitsorganisation beherrschen (oder verstehen zumindest) ihre eigene Minderheitssprache? *Ja.*

19. Wenn Nein, was sind Deiner Meinung die Gründe dafür? *Die, die es schlechter verstehen, sind nicht im autochthonem Gebiet aufgewachsen (lediglich deutschsprachiger Bildungsweg)*

20. Welche Sprache nutzt Du im Alltag, in der Familie und/oder im Freundeskreis? Könntest Du kurz beschreiben, in welchen Situationen Du bevorzugt die Mehrheitssprache verwendest?

Familie: kroatisch

Freundeskreis: Je nach Zusammensetzung

Konstantin Vlašić

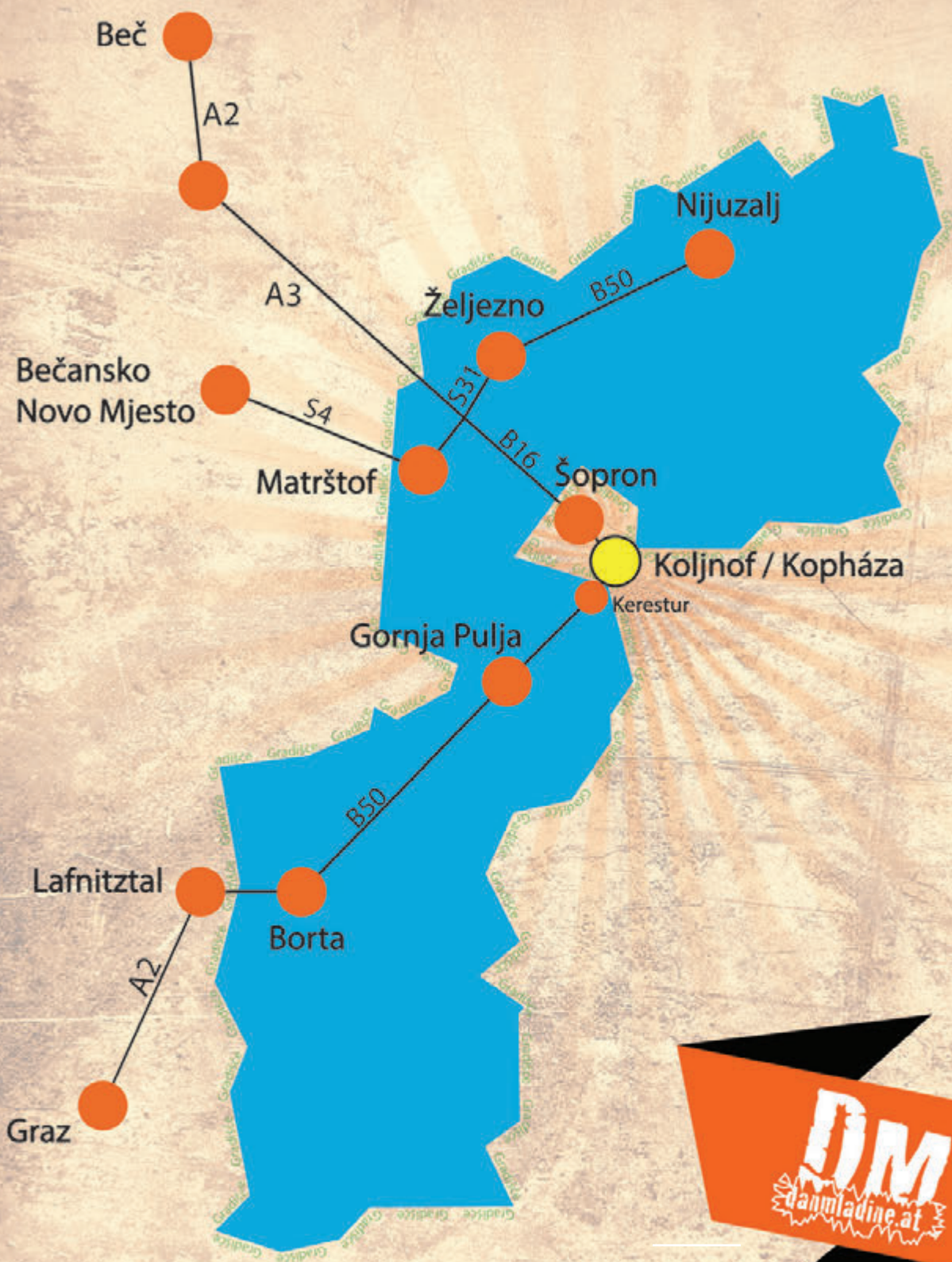

P.b.b.
Nr.: GZ02Z032501M

Erscheinungsort: Eisenstadt
Verlagspostamt: 7000 Željezno/Eisenstadt